

HOŘICE

MĚSTO KAMENNÉ KRÁSY A SLADKÝCH TRUBÍČEK
THE TOWN OF STONE BEAUTY AND SWEET ROLLS

**311 METRŮ NAD MOŘEM
8 800 OBYVATEL**

**311 m ABOVE SEA LEVEL
8 800 INHABITANTS**

ZAJÍMAVOSTI

ATTRACTIONS

Město Hořice se rozkládá na jižním úbočí Hořického chlumu, který bývá často označován jako poslední výběžek Krkonoše a tvoří klimatický předěl mezi úrodným Polabím na jihu a drsnějším podhůřím na severu. V tomto hřebenu, táhnoucím se v délce 20 km ve směru východ - západ, je ukryto hlavní bohatství tohoto kraje - kvalitní pískovec, vhodný jak pro práce kamenické, tak i pro díla sochařská.

NAPOLEON A HOŘICKÉ TRUBIČKY

Nejnámější specialitou jsou hořické trubičky, které se ve městě vyrábějí již takřka dvě staletí. Jejich recepturu podle legendy přinesli do města napoleoniští vojáci vracějící se z nešťastného ruského tažení v r. 1812. Z vděčnosti za ošetření prozradil prý sám Napoleonův kuchař sousedce Ličkové recept na výrobu císařovy oblíbené pochoutky – sladkých trubiček. Trubičky se zpočátku vyráběly jen

The town is situated on the south slope of the Hořice ridge (Chlum) which is often referred to as the last part of the Krkonoše Mountains and it forms the climatic border between the fertile plain Polabí in the south and rougher foothills in the North. This 20 km long ridge going east-west hides the greatest treasure of the region – high quality sandstone, which is suitable both for stonemasonry and sculptures.

NAPOLEON AND HOŘICE SWEET ROLLS

The most famous local specialty – the Hořice sweet rolls – has been produced in the town for nearly two hundred years. The legend says that the recipe was brought here by Napoleonic soldiers who were on their way back from the unfortunate campaign to Russia in 1812. The Napoleon's cook disclosed the secret recipe of the emperor's favourite delicacy, the sweet rolls to Mrs Ličková to appreciate her treatment. The

podomácku pro vlastní potřebu a pro podarování přátel, později i na výdělek. Tajemství receptu se však v rodině střezilo jako vzácný klenot a dědilo se „po přeslici“. K největšímu rozkvětu přivedl výrobu trubiček cukrář Karel Kofránek, který získal vzácný recept sňatkem. Ten také výrobu zdokonalil a zmodernizoval řadou svých vlastních technických vynálezů. Trubičky pak vyvážel nejen po Evropě, ale dokonce až do zámoří. Dnes jsou hořické trubičky chráněny evropskou značkou a patří ke zdejšímu „rodinnému stříbru“.

300 ZATÁČEK GUSTAVA HAVLA

Přátelům motocyklového sportu nejsou neznámy zdejší závody na jednom z posledních přírodních okruhů - 300 zatáček Gustava Havla, které se jezdí od 30. let minulého století, a závod motocyklových veteránů Česká Tourist Trophy.

rolls were made at home for family and friends only, later they were put up for sale. However, the recipe was kept secret in the family as a precious jewel and was passed in the female line. The production was significantly increased by the confectioner Ladislav Kofránek who acquired the recipe by marriage. Using a number of self made technical inventions he improved and modernised the production of rolls. He exported the rolls not only to Europe but also overseas. Today the sweet Hořice rolls are protected by European trademark and are considered to be the local treasure.

300 SERPENTINES OF GUSTAV HAVEL

The supporters of motor cycling will surely be familiar with the race 300 Serpentine of Gustav Havel, one of the last motorcycle races held in regular road circuit and has been held since 1930s; and the veteran motorcycle race Czech Tourist Trophy.

NÁMĚSTÍ S RADNICÍ

1

THE SQUARE WITH THE TOWN HALL

Centrem města je náměstí Jiřího z Poděbrad, které má tvar lichoběžníku. K nejpozoruhodnějším stavbám patří budova novogotické radnice, postavená v r. 1872 podle plánů Františka Poličanského, a vedlejší novorenesanční Městský dům (1864) s nádherným secesním sálem. V obou těchto objektech dnes sídlí městský úřad. Před radnicí stojí za povšimnutí pískovcový pranýř z r. 1736. Na západní straně upoutá novorenesanční budova Městského muzea s pískovcovou fasádou, vystavěná, stejně jako Městský dům, podle plánů Františka Karažeje. Od r. 1824 zdobí náměstí mariánský sloup, dílo hoříckého sochaře Josefa Rychtera. Sloup byl v 50. letech 20. století odstraněn a v r. 2005 znovu osazen. V parčíku v severní části náměstí se nachází kašna Čtvero ročních období od Josefa Kalfuse.

The trapezoid square of Jiřího z Poděbrad forms the centre of the town. The Neo-gothic town hall built in 1872 designed by František Poličanský and adjoining Manor house (1864) with a beautiful Art Nouveau hall belong among the most significant buildings on the square. Both these buildings are the seat of the municipal office nowadays. In front of the town hall there is a sandstone pillory from 1736 worthy of note. The west end of the square is notable for the Neo-renaissance building of the town museum with sandstone façade built as well as the Manor House by the plans of František Karažej. Since 1824 the square has been decorated by a Marian column, the work of a sculptor from Hořice Josef Rychtera. The column was removed in the 1920s and in 2005 it returned to the square. In a small park in the north part of the square there is a fountain called Four Seasons of a Year by Josef Kalfus.

Kašna Čtvero ročních období od Josefa Kalfuse
Kountain Four Seasons of a Year by Josef Kalfus

DIENZENHOFERŮV KOSTEL NAROZENÍ PANNY MARIE

2

CHURCH OF THE NATIVITY OF OUR LADY BY DIENTZENHOFER

Mezi nejvýznamnější historické památky ve městě patří barokní kostel Narození Panny Marie, postavený v letech 1738 - 48 podle plánů Kiliána Ignáce Dientzenhofera. Stojí na místě starého gotického kostelíka, zničeného r. 1738 požárem. Kostel je stavba na křížovém půdorysu. Při severozápadní straně stojí hranolová, v jádru gotická věž s arkádovým ochozem a osmibokou bání. Zařízení kostela je barokní a klasicistní. V 90. letech minulého století prošel chrám i historické varhany rozsáhlou rekonstrukcí. V r. 1820 zde byli oddáni rodiče Bedřicha Smetany. V areálu děkanského kostela se nachází cenný soubor barokních sakrálních plastik, připisovaných žákům Braunovy školy, kteří přicházeli v průběhu 1. pol. 18. stol. z blízkého Kuksu (Kristus v zahradě Getsemanské, Panna Marie s Ježíškem a sv. Jan Nepomucký).

The Church of the Nativity of our Lady built between 1738 and 1748 designed by Kilián Ignác Dientzenhofer is one of the town's major historical monuments. Originally there used to stand a Gothic church destroyed in a fire in 1738. The church has a Latin cross ground plan. There is a tower in the north-west and in the centre there is a Gothic tower with arcade gallery and octagonal cupola. The interior of the church is in Baroque and Classicist style. In the 1990s the church went through a complex reconstruction, as well as the organ. In 1820 the Bedřich Smetana's parents were married here. In the premises of the deanery there is a valuable collection of baroque sacral sculptures attributed to the students of M.B.Braun, a famous sculptor, who came here in the mid-18th century from the nearby village of Kuks (Christ in the Garden of Gethsemane, Virgin Mary with Baby Jesus, and St. Jan Nepomucký).

Veliké zásoby kvalitního pískovce a dlouholetá sochařská a kamenická tradice vedly v r. 1884 k založení známé odborné školy pro zpracování kamene, první svého druhu v bývalém rakousko-uherském mocnářství. Díky kvalitnímu pedagogickému sboru i školním osnovám poskytoval tento ústav od samého počátku velmi dobré vzdělání a stal se záhy velmi vyhledávaným. Mezi nejvýraznějšími učitelskými osobnostmi nacházíme např. prvního ředitele školy Viléma Dokoupila, sochaře Mořice Černila a Quida Kociána, architekty Václava Weinzettla, Bohuslava Moravce, Františka Blažka a řadu dalších. Mezi nejvýznamnější žáky školy patří např. Jan Štursa, Bohumil Kafka, Quido Kocián, Ladislav Kofránek, Otakar Kubín, Vlasta Prachatická, Vladimír Preclík, z mladší generace pak Kurt Gebauer a Ellen Jilemnická.

Školní budova byla postavena v letech 1890-1891 podle plánů Viléma, rytíře z Dodereru, a na počátku 20. století rozšířena přístavbou 2. poschodí podle plánů arch. Františka Blažka. Ohradní zeď školy zdobí sochy osmi významných výtvarníků působících v Čechách v osmi staletích (opat Božetěch, Petr Parlér, Matěj Rejsek, Paolo della Stella, Fischer z Erlachu, Ferdinand Maxmilián Brokof, Kilián Ignác Dienzenhofer a Václav Levý), které vytvořil Mořic Černil. Před školou jsou osazena díla nejvýznamnějších žáků školy – Mrtvý Ábel (Quido Kocián, 1920) a Probuzení (Jan Štursa, 1923).

V budově sídlila od svého založení v r. 1908 známá Galerie plastik.

The large deposits of sandstone and the long tradition of sculpture and stonemasonry led to the establishment of the famous vocational school for processing of sandstone, the first school of its kind, in the Austro-Hungarian Empire. Thanks to excellent teachers and school curriculum the school provided very good education from the very beginning and very soon the school became frequently sought after. Among the outstanding teachers were for example the first headmaster of the school Vilém Dokoupil, sculptors Mořic Černil and Quido Kocián, architects Václav Weinzettel, Bohuslav Moravec, Otakar Kubín and František Blažek and many others. Among the most notable school graduates we can name for example Jan Štursa, Bohumil Kafka, Quido Kocián, Ladislav Kofránek, Otakar Kubín, Vlasta Prachatická, Vladimír Preclík, and among younger generation Kurt Gebauer and Ellen Jilemnická.

The school building designed by Vilém, the Knight of Doderer, was built in 1890-1891. At the beginning of the 20th century the school was enlarged by the construction of the second floor designed by architect František Blažek. The wall surrounding the school is decorated by eight sculptures depicting renowned artists who worked in the Czech lands over the period of eight hundred years (Abbot Božetěch, Petr Parlér, Matěj Rejsek, Paolo della Stella, Fischer of Erlach, Ferdinand Maximilian Brokof, Kilian Ignác Dienzenhofer and Václav Levý) by Mořic Černil. In front of the school we can admire the sculptures by major graduates of the school – Abel Slain (Quido Kocián, 1920) and Awakening (Jan Štursa, 1923). Since it was founded in 1908 the Sculpture Gallery has been based in the school.

Plastika Mrtvý Ábel od Quida Kociána
Sculpture Abel Slain by Quido Kocián

ŠALOUNŮV MISTR JAN HUS A DALŠÍ SOCHAŘSKÁ DÍLA

4

JAN HUS BY LADISLAV ŠALOUN AND OTHER SCULPTURES

Bohatá sochařská tradice, spjatá od 80. let 19. století s existencí sochařsko-kamenické školy, dala vzniknout ve městě i okolí řadě dalších pozoruhodných pamětihodností. V ulicích města upoutá především Šalounův Mistr Jan Hus (1914) před budovou obchodní akademie či Kociánův Mrtvý Ábel a Štursovo Probuzení před sochařskou školou. Na křižovatce Husovy a Komenského ulice stojí pomník J. A. Komenského (Pavel Jiříček, 1892) a v jeho sousedství v malém parčíku bronzová plastika Muž práce (Ladislav Šaloun, 1908), jeden ze symbolů města. Prostranství před ZŠ Na Habru zdobí pomníky K. V. Raise (J. Plichta, 1932) a K. Havlíčka Borovského (A. Mára, 1928). V Jablonského ulici najdeme před MŠ Na Habru sochu Matka (Franta Úprka, 1924).

In the streets of the town and its vicinity a number of remarkable monuments are to be found due to the long tradition of sculpture, since 1980s connected with the existence of the Secondary School of Sculpture and Stonemasonry. In front of the Business Academy the statue of Jan Hus by Ladislav Šaloun attracts your attention, in front of the stonemasonry school the statue of Abel Slain by Kocián and Awakening by Štursa, at the crossing of Husova and Komenského Street there is a statue of J.A. Komenský (Pavel Jiříček, 1892), and nearby in a small park a bronze sculpture – The Man of Work (Ladislav Šaloun, 1908), one of the symbols of the town. The space in front of the elementary school Na Habru is decorated by monuments of K.V.Rais (Jaroslav Plichta, 1932) and K.H. Borovský (A.Mára, 1928). Nearby in front of the kindergarten Na Habru there is a sculpture of the Mother (Franta Úprka, 1924).

HUSITSKÁ MOHYLA NA HOŘELIDĚ

5

HUSSITE MONUMENT AT HOŘELIDA

Jižně od nádraží ČD stojí od r. 1893 Husitská mohyla, pomník v podobě husitského válečného vozu. Připomíná místo, kde byla dle tradice v dubnu r. 1423 dokonána Žižkova vítězná bitva. Pomník nechal postavit hořícký vlastenec a rusofil Josef Šťastný, majitel vinárny U Božích bojovníků, a jeho autorem je sochař Antonín Šešina.

In the south of the railway station there is a Hussite monument from 1893 in the form of a Hussite battle wagon. The monument reminds of the place where the victory battle of Jan Žižka took place in 1423. The creation of the monument was initiated by Josef Šťastný, a Hořice patriot and the owner of a wine-shop called At God's Warriors and its author is the sculptor Antonín Šešina.

Plastika Petr Maixner
od Václava Suchomela
*Sculpture of Petr Maixner
by Václav Suchomel*

pomník Antonína Dvořáka
monument of Antonín Dvořák
by Miloslav Vávra

socha Jirky Jánošíka
sculpture of Jirky Jánošík
by Franta Úprka

Socha Krakonoše od Ladislava Šalouna
*Sculpture of Krakonoš (Giant Lord of
Krkonoše Mountains) by Ladislav Šaloun*

SMETANOVY SADY

6

SMETANA PARK

V r. 1900 byly z iniciativy hudebního spolku Dalibor na úpatí Gothardu založeny Smetanovy sady, do nichž byl v r. 1903 umístěn první pomník Bedřicha Smetany, dílo Mořice Černila. K němu v r. 1910 přibyl i první pomník Antonína Dvořáka dle návrhu Miloslava Vávry. Postupem času byla tato přírodní galerie doplněna pomníky dalších významných osobností českého národa - Petra Maixnera (Václav Suchomel, 1914), Mikoláše Aleše (František Duchač Vyskočil, 1922) a slovenského hrdiny Jánošíka (Franta Úprka, 1919). Symbolem Hořic se stala půvabná plastika Krakonoše od Ladislava Šalouna (1908). Připomínkou husitské tradice je sousoší Husité na stráž (Václav Suchomel, 1903). Před ZŠ Na Daliborce v sousedství sadů upoutá dvojice dětských postav - Přátelé stromů (Václav Suchomel, 1910). Před sokolovnou je umístěn pomník Tyrš - Myslitel.

The foundation of the Smetana Park at the foot of the Gothard Hill was initiated by the musical ensemble Dalibor in 1900. In 1903 the first-ever monument of the composer Bedřich Smetana by Mořic Černil was placed here. In 1910 the monument of the composer Antonín Dvořák, designed by Miloslav Vávra, was added. Over time the open art gallery was enlarged by monuments of other renowned Czech personalities Petr Maixner (Václav Suchomel, 1914), Mikoláš Aleš (František Duchač Vyskočil, 1922) and the Slovak national hero Jánošík (Franta Úprka, 1919). The charming sculpture of Krakonoš (the giant lord of the Krkonoše Mountains) by Ladislav Šaloun (1908) became the symbol of Hořice. The sculpture Hussites on Guard (Václav Suchomel, 1903) commemorates the Hussite tradition. A sculpture of two children - Friends of Trees (Václav Suchomel, 1910) is placed in front of the elementary school Na Daliborce, in front of the Sokol Sport Hall there is a monument of Tyrš - the Thinker.

MEZINÁRODNÍ SYMPOSIA - ŽIVÁ SOCHAŘSKÁ TRADICE

7

INTERNATIONAL SYMPOSIA - THE LIVING TRADITION OF SCULPTURE

O tom, že sochařská a kamenická tradice není jen minulostí, ale i živou současností svědčí sochařská symposia, probíhající ve městě od r. 1966 (přerušena v letech 1970 – 1988) dodnes. Jejich zakladatelem a dlouholetým prezidentem byl ak. sochař Vladimír Preclík. Místem pracovních setkávání umělců z celého světa je magické prostředí lomu U Sv. Josefa a jejich výsledkem unikátní sbírka světového sochařství v přírodě (1966 – 2000), umístěná na svazích Gothardu a při cestě k lomu U Sv. Josefa. Sochařský park U Sv. Gotharda je uzavřenou sbírkou čítající více než osm desítek pískovcových plastik sochařů z Evropy, Asie a Ameriky.

The annual sculpture symposia bear the best evidence of the living tradition of sculpture and stonemasonry in the town. The symposia have been held since 1966 (interrupted from 1970 to 1988). Tradition of symposia was founded by the artist Vladimír Preclík who was also the president of the event for many years. The artists from all over the world annually meet in the magic atmosphere of the quarry at St. Joseph. The symposia have resulted in a unique collection of international sculpture (1966 – 2000) placed on the slopes of the Gothard Hill and along the road leading to the quarry of St. Joseph. The so called Sculpture Park of St. Gothard is a closed

collection of more than 80 sandstone sculptures by artists from Europe, Asia and America.

Hřbitovní portál
The Cemetery Portal

VRCH GOTHARD A JEHO PAMÁTKY

8

GOTHARD HILL AND ITS MONUMENTS

Další zajímavé památky se nacházejí na vrchu Gothard. Původní, pravděpodobně dřevěný kostelík, založený pražskými premonstráty, byl nahrazen současnou kamennou stavbou v 1. pol. 18. století. V interiéru stojí za pozornost socha Truchlíciho anděla, dílo Václava Prachnera z r. 1816. Dnes se kostel převážně využívá pro církevní pohřby.

V sousedství kostela se nachází Starý a Nový hřbitov. Na obou se díky zdejší sochařské a kamenické tradici nachází řada umělecky hodnotných náhrobků. Na Starém hřbitově nalezneme pomník vojákům padlým v r. 1866 v bitvě u Sadové, pochovaným zde v hromadném hrobě, a dále hroby důstojníků padlých v této bitvě. Mezi zdejší nejpozoruhodnější artefakty patří novorenesanční hřbitovní portál k Novému hřbitovu, který vznikl v letech 1892 - 1905 podle návrhu profesorů sochařsko-kamenické školy Antonína Cechnera a Bohuslava Moravce. Sochařská výzdoba je od Mořice Černila a Quida Kociána, reprodukční práce provedli žáci školy. Na hřbitově je pochována řada významných osobností – operní pěvkyně Pavlína Erbanová, příslušníci lékařské rodiny Levitů, sochaři Mořic Černil, Quido Kocián, Josef Wagner a jeho žena Marie a řada dalších.

Na místě původní gothardské tvrze a v místech někdejší bitvy byl v r. 1873 odhalen první pomník Jana Žižky z Trocnova, dílo Pavla Jiříčka. V jeho sousedství spatříme pomník univ. prof. Josefa Ladislava Jandery, významného hořického rodáka, od téhož autora. Prvním pomníkem svého druhu je i unikátní Riegrův obelisk, odhalený r. 1907. Pískovcový monolit, vysoký 12,4 m, je dokladem mistrovství zdejších kameníků. Další díla našich předních umělců z první poloviny 20. století (Q. Kocián, St. Sucharda, L. Kofránek, J. Štursa aj.) je možno zhlédnout v Galerii plastik, založené r. 1908. Její budova ze 70. let 20. století se nachází na západním úbočí Gothardu v sousedství Smetanových sadů.

There are many interesting monuments on the Gothard Hill. The original, most likely wooden chapel founded by Prague Premonstratensians was replaced by the present stone building in the first half of the 18th century. Inside the church the statue of Angel of Grief (1816) by Václav Pechner is worth your attention. Today the church serves mainly to religious funerals. In the vicinity of the church the old and new cemetery are to be found. Thanks to the sculpture and stonemason tradition you can admire many tombstones of great artistic value. In the old cemetery there is a monument commemorating the soldiers who died in 1866 in the battle of Sadová buried here in a mass grave. There are also the graves of the officers killed in this battle. The Neo-Renaissance portal (1862-1865) leading to the new cemetery designed by Antonín Cechner and Bohuslav Moravec, professors at the school of stonemasonry, belongs among the most remarkable artifacts. Mořic Černil and Quido Kocián are the authors of the sculpture decoration; the reproductions were created by the students of the school. In the cemetery a number of distinguished personalities are buried – the opera singer Pavlína Erbanová, the members of the Levit family of doctors, the sculptors Mořic Černil and Quido Kocián, Josef Wágner and his wife Maria and many others. On the place where Gothard fortress originally stood and the Hussite battle took place, the first monument of Jan Žižka of Trocnov was unveiled in 1873, a work of Pavel Jiříček. Nearby we can admire a monument of a noted Hořice native, the university professor Josef Ladislav Jandera by the same sculptor. The first monument of its kind is a unique Rieger's Obelisk, unveiled in 1907. It is a 12.4 m high sandstone monolith which is the evidence of the craftsmanship of the local stonemasons. In the Sculpture Gallery founded in 1908 more works by accomplished Czech artists of the first half of the 20th century are to be

seen (Q. Kocián, St. Sucharda, L. Kofránek, J. Štursa and others). The Gallery building from 1970s is situated on the western slope of the Gothard hill not far from Smetana Park.

LOM U SVATÉHO JOSEFA

9

ST. JOSEPH'S QUARRY

V roce 2002 byla tradice hoříckých sochařských symposií obnovena a jejich organizátory se stali ak. sochař Roman Richtermoc a arch. Martin Samohrd. Místem tvůrčích setkávání našich i zahraničních sochařů se opět stal lom U Sv. Josefa. Barokní socha tohoto světce a patrona kameníků se nachází v lese nedaleko vstupu do lomu. Těžba pískovce zde byla sice již před lety ukončena, přesto jeho prostředí poskytuje nádhernou přírodní kulisu rodícím se uměleckým dílům. V letním období probíhají v lomu i četné koncerty a hudební setkání.

Sochařská díla vzniklá po r. 2002 jsou nejprve prezentována na Nábřeží sochařů v Hradci Králové, odkud se po roce vrací zpět do Hořic, a jsou pak trvale instalována do nově založeného sochařského parku U Sv. Josefa. Oba sochařské parky i lom U Sv. Josefa jsou celoročně volně přístupné.

In 2002 the tradition of the sculpture symposia was restored and the organization was taken over by the sculptor Roman Richtermoc and architect Martin Samohrd. St. Joseph's Quarry became the meeting place for local and international sculptors. The baroque statue of this saint, a patron of stonemasons is placed in the woods near the quarry. Sandstone mining was finished here many years ago; however, the quarry provides a splendid natural coulisse to the nascent works of art. In the summer number of concerts and music festivals take place in the quarry. The sculptures made after 2002 are first displayed on the Sculptors' Embankment in Hradec Králové. After a year they are brought back to Hořice and put on permanent display in the newly established sculpture

park at St. Joseph. Both sculpture parks and the quarry are free and open to the public all year long.

KOUPALIŠTĚ A SLUNEČNÍ LÁZNĚ NA DACHOVECH

10

DACHOVY SWIMMING POOL AND SUN SPA

Přejedeme-li Hořický chlum, ocitneme se v osadě Dachovy, oblíbeném rekreačním letovisku, kde láká k návštěvě romantické přírodní koupaliště s pozoruhodnou dřevěnou architekturou z 20. let minulého století. Areál vznikl podle návrhu arch. Karla Bachury a pro veřejnost byl otevřen v r. 1925. Dnes vábí nejen milovníky koupání, ale i filmové štáby. Nedaleko koupaliště se nachází lesní pramen Kalíšek, místo tajných setkávání nekatolíků v období náboženské nesvobody. Příjemnou vycházku nabízí Malátova stezka spojující Dachovy s Hořicemi. Hudební skladatel Jan Malát zde často pobýval na letním bytě a krásné přírodní scenérie se stávaly inspirací jeho děl.

Once you cross the Hořice ridge, you come to a village called Dachovy, a popular recreation destination with a natural swimming pool. The romantic pool is surrounded by a distinct complex of wooden buildings from 1920s designed by Karel Bachura. In 1925 the pool was opened to the public and today it attracts not only the water lovers but also filmmakers. Near the swimming pool there is a natural spring Kalíšek, a place of secret meetings of the non-Catholics during the so called Dark Age. Malátova Walk connecting Hořice and Dachovy invites you to a lovely stroll. The composer Jan Malát used to stay here during summers and local beautiful scenery inspired much of his work.

MASARYKOVA VĚŽ SAMOSTATNOSTI

11

MASARYK TOWER OF INDEPENDENCE

Pozoruhodnou stavbou s bohatou sochařskou výzdobou je Masarykova věž samostatnosti na hřebenu Hoříckého chlumu (407 metrů n. m.), sloužící jako památník obětem světových válek i jako turistická rozhledna. Věž byla postavena v letech 1925 – 38 podle plánů arch. Františka Blažka stavitelem Jindřichem Malinou, sochařskou výzdobu navrhli Jan Vávra a Karel Lenhart, žáci Otakara Španiela. Mohutné reliéfy na východním i západním křídle nesou motivy československého domácího i zahraničního odboje. Věž je vysoká 25 metrů a její dostavbě do projektovaných 40 metrů zabránila druhá světová válka. Na základní kámen stavby poklepal v r. 1926 prezident T. G. Masaryk při své návštěvě města. Z ochozu věže je překrásný pohled na panorama Krkonoše i na úrodné Polabí. Od r. 2000 zdobí prostranství před Věží sousoší Legie za hranicemi, dílo Františka Duchače Vyskočila. Památka je otevřena od května do září denně mimo pondělí.

Nedaleko se nachází empírová kaplička Panny Marie Hlohové, která byla založena r. 1826 významným hoříckým rodákem Josefem Ladislavem Janderou (1776-1857), profesorem matematiky na pražské univerzitě, jako poděkování za odvrácení epidemie cholery.

The Masaryk Tower of Independence situated on the peak of Hořice ridge (407 m above sea level) is a remarkable building with abundant sculpture decoration. It is a monument which commemorates the victims of the two world wars and it also serves as a public lookout tower. The tower was built in 1925 – 1938 designed by architect František Blažek and built by Jindřich Malina, the sculptures were designed by Jan Vávra and Karel Lenhart, the students of Otakar Španiel. The monumental reliefs in the eastern and western wing present motives of Czechoslovak and international resistance movement. The tower is 25 meters high. The construction of the originally planned 40 meters building was prevented by World War II. The foundation stone was laid by the president T.G. Masaryk in 1926 during his visit to Hořice. From the gallery of the tower you can admire beautiful scenery of the Krkonoše Mountains in the north and the fertile plain Polabí. Since 2000 the space in front of the tower has been occupied by the statue of Legions Abroad by František Duchač Vyskočil. The tower is open to public from May to September daily except for Mondays.

Not far from the tower there is an Empire style chapel of Our Lady, established by the renowned Hořice native Josef Ladislav Jandera (1776 – 1857), a professor of mathematics at the Prague University, as acknowledgement of the fact that Cholera epidemics was averted from the town.

Bývalá židovská synagoga
Last Jewish Synagogue

Židovský hřbitov
Jewish cemetery

ŽIDOVSKÉ MĚSTO

12

JEWISH QUARTER

Židé se v Hořicích poprvé připomínají v 1. pol. 16. století a v následujících staletích dochází k rozšíření jejich komunity. Největšího rozkvětu dosahuje obec v polovině 19. století, kdy ve městě žilo až 400 Židů, obec měla svou synagogu, školu, hřbitov, rabína i pohřební bratrstvo. Dokladem kdysi početného židovského osídlení je barokní synagoga ze 70. let 18. století (první dřevěná synagoga vzniká o půl století dříve) v Tovární uličce, která dnes slouží jako modlitebna Církve československé husitské. Starý židovský hřbitov s cennými historickými náhrobkami, založený pravděpodobně již ve 2. pol. 17. století, se rozkládá v severní části města. Nový židovský hřbitov, založený r. 1897 v sousedství Nového hřbitova na Gothardě, byl v 60. letech minulého století zlikvidován a zbyla jen původní židovská smuteční obřadní síň (Vilém Šťastný, 1900), sloužící dnes civilním pohřbům. Za pozornost stojí původní rezidenční vily židovských továrníků (Hirschova, Feuersteinova, Goldschmidtova), honosící se pozoruhodnými stavebními prvky.

The Jewish community in Hořice is first mentioned in the first half of the 16th century and over the centuries the community grew larger. However, the community most flourished in the mid-19th century, when about 400 Jews lived in the town, the community had its own synagogue, school, cemetery, a rabbi and a burial society. A Baroque Synagogue from 1770s commemorates the one-time large Jewish settlement (the first wooden synagogue was established half a century before) in Tovární Lane, and today it serves as a chapel of the Czechoslovak Hussite Church. The old Jewish cemetery with valuable historical gravestones, established most probably in the second half of the 17th century, is situated in the northern part of the town. The new Jewish cemetery, established in 1897 near the new cemetery on the Gothard Hill, was removed in the 1960s and only the original funeral ceremony hall (Vilém Šťastný, 1900) was preserved. Nowadays civil funeral ceremonies are held there. The residences of Jewish factory owners (Hirsch's, Feuerstein's and Goldschmidt's villas) are worth attention. However, they are currently in bad condition.

Rodový znak Strozziů
The Strozzi coat of arms

TVRZ A ZÁMEK

13

THE FORT AND CASTLE

Severovýchodně od náměstí stojí barokní zámek, který získal svou současnou podobu při poslední přestavbě v polovině 18. století. Na jeho nádvoří se dochovaly zbytky původní gotické tvrze. Vstup do zámku zdobí rodový znak Strozziů a sluneční hodiny. Po smrti posledního příslušníka tohoto rodu Petra Strozziho připadly Hořice vojenské invalidní nadaci a budova zámku sloužila správě panství.

To the northeast of the square you can admire a baroque castle which went through a reconstruction in the mid-18th century and since that time it has not been redesigned. In the yard of castle the remains of the original Gothic fortress are preserved. The entrance gate to the chateau is decorated by the Strozzi coat of arms and a sundial. After the death of the last member of the house of Stozzi Hořice was devolved to the war foundation and the building served to the administration of the Horice estate.

LESNÍ PRAMEN KALÍŠEK

14

FOREST SPRING KALÍŠEK

Lesní pramen křišťálové vody byl znám našim předkům od nepaměti, po bělohorské porážce sloužilo toto místo k tajným shromážděním nekatolíků. V polovině 19. století byl zdejší vodní zdroj využit k vybudování prvního městského vodovodu. V r. 1887 nechal okolí pramene upravit vlastním nákladem hořícký měšťan a vlastenec Jindřich Kubát, známý průkopník cyklistiky. Současnou podobu získal Kalíšek v r. 1939 podle návrhu Víta Vrátného, odborného učitele hořícké sochařské školy. Při této úpravě byly podchyceny tři lesní prameny a svedeny do nádrže obezděné pískovcem, z níž voda vytéká třemi trubkami do jezírka, ozdobeného pískovcovými figurami draka a vodníka. Kolem Kalíšku prochází lesní stezka pojmenovaná v r. 1913 podle oblíbeného hudebního skladatele Jana Maláta, který zde na nedalekých Dachovech trávil každoročně letní prázdniny.

The forest crystal water spring was well known to our ancestors in the past and after the defeat of Bílá Hora it used to serve as a secret meeting point of the non-Catholics. In the middle of the 19th century the water source was used for the construction of the first town water pipelines. In 1887, a resident of Hořice and a patriot Jindřich Kubát, a well known cycling pioneer, let the surroundings of the spring treat on his own costs. The current design of Kalíšek comes from 1939 (designed by Vít Vrátný, an expert teacher of the sculptor's school in Hořice). Three wood springs were led in a reservoir enclosed with a wall made of sandstone, where the water runs from three pipes to a little lake, which is decorated by sandstone figures of a dragon and a water goblin. A forest walk leading past Kalíšek was named after a famous composer Jan Maláta in 1913, who used to spend his summer holidays in a nearby village Dachovy.

after a famous composer Jan Maláta in 1913, who used to spend his summer holidays in a nearby village Dachovy.

Dobré klimatické podmínky zdejší krajiny přilákaly první obyvatelé již v období paleolitu a po nich se zde vystřídala celá řada mladších kultur. První středověká osada s tvrzí je doložena na vrchu Gothard (352 m), na němž pražští premonstráti zakládají v polovině 12. století kostelík zasvěcený sv. Gothardovi. Jeho jméno se později vžil pro pojmenování celého návrší.

Ve 13. století se osídlení přesouvá na strategicky výhodnější místo pod kopcem. Je zde založen druhý z hoříckých kostelů zasvěcený Panně Marii, rozsáhlé tržiště a rovněž druhá tvrz. V r. 1365 se již Hořice uvádějí jako městečko. Počátkem 15. století zasáhlo do osudů zdejšího kraje husitské hnutí. V dubnu 1423 byla na vrchu Gothard svedena bitva, v níž Žižkova polní vojska porazila oddíly panské jednoty vedené Čeněkem z Vartemberka.

V držení městečka a hoříckého panství se v průběhu staletí vystřídala celá řada drobných feudálů, hospodářský rozkvět

Empírová Hlohová kaple
Empir-style chapel of Our Lady

Good climatic conditions of local landscape attracted the first inhabitants already in the Paleolithic era and they were followed by a number of younger cultures. The first traces of medieval settlement with a fort on the Gothard Hill (352 m above sea level) date back in the mid- 12th century. It was established by the Prague Premonstratensians together with a church consecrated to St. Gothard. Later the hill itself took over the Saint's name. In the 13th century the settlement moves to a strategically more advantageous location on the foot of the hill and this step undoubtedly leads to the development of the settlement into a town. A second church of Hořice consecrated to Virgin Maria was established there, a spacious market place and another fort. The records from 1635 refer to Hořice as a town. At the beginning of the 15th century the fate of the region was strongly affected by Hussite Movement. In April 1423 a battle took place on the Gothard hill where the field army of Jan Žižka defeated the troops of the Lord's Unity lead by Čeněk of Vartenberk.

A number of feudal lords were in possession of the town of Hořice and the surroundings over the centuries. However, the estate most flourished under the rule of the house of Smiřický from the mid-16th century to the first quarter of the 17th century. Jan Albrecht Smiřický was involved in the Uprising of the Estates. As a result, Hořice estate was confiscated by the Emperor, and after the defeat in the battle of Bílá Hora in 1620 he gave the estate along with other proper-

však zdejší krajina zaznamenává především za vlády Smiřických od poloviny 16. století do první čtvrtiny 17. století. Za účast Albrechta Jana Smiřického ve stavovském povstání připadá po bělohorské porážce hořícké panství jako konfiskát císaři, který je dává spolu s dalšími rozsáhlými statky veliteli svých vojsk Albrechtovi z Valdštejna.

Po Valdštejnově násilné smrti v Chebu r. 1634 dává císař Ferdinand II. v následujícím roce hořícké panství za zásluhy svému komořimu a polnímu podmaršálkovi Jakubu Strozziovi. Jeho dědicem se stal syn Petr, který se rovněž vydal na dráhu vojenskou a diplomatickou. Petr umírá r. 1664 bez potomků ve 38 letech při válečném tažení proti Turkům a veškeré své jmění odkazuje budoucí vojenské invalidní nadaci, která měla zabezpečit vojáky zestárlé a zmrzačené při službě císaři. Jejím vrchním správcem se stává pražský arcibiskup. Z výnosu této nadace byla ve 30. letech 18. století postavena Invalidovna v Praze - Karlíně. V polovině 18. století přejímá správu nadace stát. V 80. letech 18. století byla na hoříckém panství provedena tzv. raabizace, tedy reforma, při níž byla panská půda rozparcelována a pronajata poddaným.

Podstatné změny v životě městečka přineslo 19. století. Blízkost Hradce Králové, jednoho z hlavních center národního obrození, ovlivnila i kulturní život v Hořicích. Již koncem 18. století jsou ve městě doložena česká ochotnická představení a ve 20. letech 19. století zpřístupňuje veřejnosti svou knihovnu obrozenecký kněz Alois Tadeáš Hanl. Ačkoliv převážně dřevěné městečko zaznamenalo ve své historii nespočet požárů, ten největší a nejničivější přichází r. 1846, kdy během půlhodiny shořela celá východní

Socha Muž práce od Ladislava Šalouna
Sculpture Workman by Ladislav Šaloun

ty to the commander of the imperial army, Albrecht of Wallenstein.

After the violent death of Wallenstein in Cheb in 1634 the Emperor Ferdinand II gave the Hořice estate to his chamberlain and field marshal Jacob Strozzi as a reward for his service. His son Peter, who also chose the military and diplomatic career, became Strozzi's heir. In 1644 he died childless at the age of 38 in a war campaign against the Turks. He bequeathed his property to the establishment of a veteran soldier foundation that was to provide for soldiers aged or disabled in service to the Emperor. The yield of this foundation was used to build a retirement home for soldiers in Prague, Karlín in the 30s of the 18th century. In the mid-18th century the administration of the foundation was taken over by the state. In 1780s the Hořice estate went through so called raabisation, a reform, in which the land was divided into allotments and leased to the retainers.

The 19th century brought some major changes to the life of the town. The culture life of Hořice was influenced by the closeness of Hradec Králové, one of the major centers of the national revival mo-

polovina náměstí. Při obnově domů se místo dřeva začíná ve větší míře uplatňovat kámen. To podnítilo rozvoj jeho těžby v četných místních lomech. Nastává velký hospodářský rozvoj a Hořice se mění ve skutečné město.

Již od 18. století sídlí ve městě řada faktorských firem, vykupujících od domácích tkalců jejich dílo, které bylo následně vyváženo do Prahy, Vídně a dalších velkých měst. Ve druhé polovině 19. století zde zakládají židovští podnikatelé (Hirsch, Goldschmidt, Mauthner a Feuerstein) několik mechanických tkalcoven a staví si své rezidenční vily. Rozvíjí se i těžba pískovce, který je ze zdejších lomů dodáván na nejvýznamnější stavby v našem státě. V r. 1882 byl v Hořicích zahájen provoz železnice.

Ve 2. polovině 19. století se dále rozvíjí kulturní život ve městě - v r. 1858 je založen spolek divadelních ochotníků, v r. 1862 mužský zpěvácký spolek Ratibor a o osm let později ženský spolek Vesna, v r. 1881 vzniká hudební spolek Dalibor a celá řada dalších.

V r. 1884 je v Hořicích založena známá odborná škola pro zpracování kamene,

vement. There are records of Czech amateur performances at the end of the 18th century and in the 1920s a national revival priest Alois Tadeáš Hanl opened his library to the public. Although the mainly wooden town suffered countless fires in its history the biggest and most destructive one came in 1846 when the whole east part of the square burnt down within half an hour. For the reconstruction of the houses stone was preferably used which supported the development of stone mining in numerous local quarries and Hořice turns into a real town. This transformation went along with the economic development of the town.

In the 18th century a number of factoring companies were operating in Hořice, buying cloth from home weavers and exporting it to Prague, Vienna and other bigger cities. In the second half of the 19th century several mechanical weaving mills were established by Jewish entrepreneurs (Hirsch, Goldschmidt, Mauthner and Feuerstein). They had their residential villas built in the town. There was also progress in sandstone mining, which was delivered to major constructions carried out all over the country. In 1882 the railway transportation was commenced in Hořice. In the second half of the 19th century the culture life of the town made further progress; in 1858 an ensemble of amateur actors was established, followed by the male glee club Ratibor in 1862, the ladies' club Vesna eight years later, the musical ensemble Dalibor in 1881 and many other clubs and associations. In 1884 the famous secondary vocational school of stonemasonry was established. It was attended by a number of renowned Czech artists - Mořic Černil,

jíž prošla během její více než stoleté historie celá řada našich významných umělců - Mořic Černil, Quido Kocián, Jan Štursa, Bohumil Kafka, Otakar Kubín, Marie Wagnerová-Kulhánková, Kurt Gebauer, Ellen Jilemnická a mnoho jiných. Později vznikají i další školy - v r. 1898 obchodní škola, přeměněná v r. 1914 na obchodní akademii, v r. 1908 dívčí průmyslová škola Vesna, rozvíjí se i školství zemědělské a v r. 1945 je založeno reálné gymnázium.

Vraťme se však zpět, do 60. let 19. století, kdy do osudů města neblaze zasáhla válka prusko-rakouská. Její rozhodující bitva byla svedena 3. července 1866 u blízké Sadové a zanechala za sebou desetitisíce mrtvých a raněných. Dokladem jsou stovky pomníků, rozestých po celém kraji. Hořice v té době byly nejen hlavním sídlem pruského štábu, ale i jedním velkým lazaretem, kam byly přiváženy stovky raněných, z nichž mnozí našli na zdejším gothardském hřbitově i místo posledního odpočinku.

Quido Kocián, Jan Štursa, Bohumil Kafka, Otakar Kubín, Marie Wágnerová-Kulhánková, Kurt Gebauer, Ellen Jilemnická and many others. Later on more secondary schools were opened in the town, a commercial school, transformed into business academy in 1914, a girl's institute Vesna in 1908, and an agricultural school and a grammar school in 1945.

Let's go back to the 1860s when the life of the town was affected by the Austro-Prussian War. The decisive battle of this war took place on July 3th 1866 at the nearby village of Sadová. This war left behind tens of thousands dead and wounded soldiers. This is commemorated by hundreds of small war memorials scattered all over the region. Hořice was not only the Prussian command post but it also served as a hospital where hundreds of wounded were brought, many of whom found their final resting place in the cemetery on the Gothard Hill.

Pohled na Riegrův obelisk
The view on Rieger's Obelisk

Realizováno za
finanční podpory

KRÁLOVÉHRADECKÝ
KRAJ

Městské informační centrum Hořice
náměstí Jiřího z Poděbrad 3, 508 01 Hořice
tel.: +420 492 105 432
e-mail: infocentrum@horice.org
www.infocentrum-horice.cz
www.facebook.com/infocentrum.horice